

Висновки. Отже, активна зміна світу в сучасних реаліях вимагає застосування нових підходів до управління людьми. Оскільки, стиль керівництва є одним з важливих факторів формування соціально-психологічного клімату в колективі, він теж постійно трансформується під впливом нових вимог.

Для успішного управління та формування позитивної атмосфери в колективі керівнику треба вміти шукати баланс, використовувати змішані стилі керівництва з різних класифікацій, тобто обирати стиль адекватний існуючій ситуації.

Контролюючи свої почуття та імпульси, володіючи хорошим рівнем самоконтролю успішний керівник може майстерно створювати атмосферу довіри та психологічного комфорту.

Джерела

1. Вдарил по гаманцях: війна вплинула на зарплати 75% українців //Work.ua. Сайт пошуку роботи №1 в Україні // Електронний ресурс: <https://www.work.ua/news/ukraine/2201/>
2. Герасимчук В. Г., Кузьмін О. Є., Мала Н. Т. Стилi керівництва персоналом//Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Київ, 2018. № 5.С. 188-193.
3. Гоулман Д., Бояцiс Р., Маккі Е. Емоційний інтелект лiдера/пер. з англ. Валерія Глiнка. 3-тє вид. Київ: Наш Формат, 2021. 288 с.
4. Романовський О. Г., Гура Т. В., Книш А. С., Бондаренко В. В. Теорія і практика формування лiдера: навчальний посiбник. Харків, 2019 р. 100 с.

Цицирєв Віктор Миколайович

Заслужений артист України

ORCID: 0000-0003-3742-9153

Харківська державна академія культури

РОЛЬ МУЗИЧНИХ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ФОРМУВАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Стаття присвячена розгляду народних інструментів як однієї зі складових у формуванні унікальної української музичної ідентичності. Автор аналізує вплив інструментів на розвиток національної української культури, досліджує актуальність та взаємозв'язок із сучасним музичним середовищем. Також в тексті частково розкривається питання різноманітності інструментів, аналізуються витоки та висвітлюється внесок у традиційну та сучасну музичну культуру. Ключові слова: мистецтво, музика, музичне мистецтво, народні інструменти, музичні інструменти.

Вступна частина спирається на твердження, що українська музична ідентичність завжди була нерозривною і важливою частиною культурної спадщини нашої нації. Безперечно, її формування тісно пов'язано з музичними народними інструментами, що не лише віддзеркалюють історію розвитку певних напрямків, а також забезпечують глибокий багатшаровий зв'язок з мистецьким корінням. Україна, спираючись на свою багатшарову культурну музичну традицію, утверджує свою унікальну музичну ідентичність завдяки специфічним національним музичним інструментам. До прикладу, бандура, ліра, сопілка та трембіта є важливими для процесу створення та передачі української музичної спадщини.

Актуальність дослідження спирається на те, що в контексті сучасної глобалізації та впливу інших культур, розуміння та збереження унікальності української музичної структури набувають особливої значущості та стають критично важливим завданням. Світ є все більш взаємопов'язаним, але при цьому ризик втрати індивідуальних культурних особливостей зростає.

Музичні народні інструменти тепер виступають не лише як засіб для вираження української ідентичності, але й як ключовий культурний актив, за відсутності якого може втратитися оригінальне звучання та внутрішня сутність нашої музичної культури. У світі, де глобалізація може привести до гомогенізації культурного виразу аутентичних традицій, музичні народні інструменти виступають як невід'ємний елемент, який зберігає та передає унікальний характер української музики.

Відновлення та підтримка традиційних музичних інструментів стає необхідною умовою для того, щоб українська культура зберігала свою самобутність та неповторність в умовах глобального культурного обміну. Сприяючи збереженню цих інструментів, ми визнаємо їх глибинне (за змістовністю) наповнення, що є важливим елементом національного самовизначення. Усвідомлення важливості існування аутентичних музичних інструментів у формуванні української музичної ідентичності стає справжньою цінністю у сучасному світі, де культурна різноманітність піддається випробуванню. Народні інструменти стають важливими чинниками, які забезпечують українській музиці стійкість та визначеність у глобальному контексті, вкладаючи свою мову в унікальний мелодійний діалог світу.

Під час аналізу робіт вчених і музикантів, що вивчають музичні народні інструменти, виявлено ряд ключових аспектів, таких як використання у фольклорі, певний ряд етнічних особливостей та зміни у сприйнятті з часом. Це дозволяє висвітлити еволюцію інструментального мистецтва в контексті культурної

динаміки. Під час глибшого аналізу літературних джерел і досліджень вчених та музикантів, присвячених музичним народним інструментам та їхній ролі у формуванні української музичної ідентичності, виокремлено ряд ключових аспектів, які розширюють наше розуміння цієї теми. Зокрема докладно про це розповідає в своїх роботах музикознавець Тетяна Сідлецька [4, 5, 6].

Докладніше про музичну традицію та ідентичність йдеться в матеріалі під назвою «Етномистецькі традиції в моді та музиці як фактор формування національної ідентичності митця» від професорів Київського національного університету культури і мистецтв Юрія Легенького та Єлизавети Ареф'євої [3]. В цій роботі автори розглядають взаємозв'язок музичних народних інструментів із формуванням української музичної ідентичності, акцентуючи увагу на ролі цих інструментів у фольклорі. Важливим аспектом є аналіз етнічних особливостей звучання різних інструментів у окремих регіонах України.

Питання еволюції музичних інструментів в Україні: від традиції до сучасності цікаво розглянуто в дисертації Олега Трофимчука «Темброва еволюція в українській народно-оркестровій музиці» [7]. У своєму науковому дослідженні він звертає увагу на зміни у сприйнятті музичних народних інструментів протягом історії. Автор також проаналізував еволюцію інструментального мистецтва в контексті культурної динаміки, також розглядаючи, які саме зміни відбувалися у звучанні та функціональності цих інструментів на різних етапах розвитку.

Розглядають питання традиційних музичних інструментів як засобу вираження етнічної самосвідомості Борис Водяний в своїй книзі «Народна інструментальна музика Західного Поділля: проблема еволюції традиційних форм музикування» [1] та Андрій Гуменюк у роботі «Українські народні музичні інструменти» [2]. В цих дослідженнях обговорюється роль музичних народних інструментів і аналізується як інструменти стають не лише засобом виконання музики, але й сприяють зміцненню ідентичності через їхні унікальні звучання та історичне значення. Ці та багато інших джерел за темою публікації створюють комплексний погляд на роль музичних народних інструментів у формуванні української музичної ідентичності.

Основним фокусом уваги і метою даного тексту є дослідження впливу історичного та сучасного використання музичних народних інструментів на становлення української музичної ідентичності. Подання сутності різноманіття цих інструментів допомагає розкрити широкий спектр функцій у традиційній та експериментальній музиці.

Збереження традицій стає першочерговим завданням. Музичні інструменти є не лише живими свідками історії, не тільки засобом виразу культурних традицій, але й вагомими складовими, які сполучають минуле та сучасність унікальним звучанням та відображенням національного характеру та традицій. Ці інструменти, будучи свідками історії, допомагають зберегти унікальність кожного регіону України, висвітлюючи культурні особливості та відмінності. Багатогранність народних інструментів стає віддзеркаленням різноманіття культурних підходів, притаманних різним частинам нашої країни.

Існує думка як в теоретичних колах музикознавців, так і в когорті практиків-виконавців, що музичної ідентичності інструмент зі складу народного оркестру набуває лише тоді, коли цей музичний інструмент створений власноруч і це мають робити самі виконавці. Особливо це стосується тих зразків, що мають утилітарну функцію і були створені з метою оповіщення про певне місцеперебування (пастухів на пасовищі, ворога поблизу кордону тощо), а також попереджати про небезпеку, що потребує загальної уваги. У музичних творах, створених за участю народних інструментів, закладено не лише звучання минулого, але й сучасні тенденції та трансформації. Ці інструменти виступають як невичерпне джерело для творчого вираження митців, що сприяє розвитку та оновленню української музичної сцени. Цікаво, що побутова взаємодія з тваринами сприяла розвитку таких простих музичних інструментів як дзвіночки, різноманітні за формою калатала, брязкальця. Такі предмети часто прив'язували тваринам на шию для того, щоб знайти її, якщо тварина загубиться під час випасу чи переміщення. А ось більші за розміром дзвіночки, дзвони, тріскачі, бубони та деркачі могли вже слугувати і як повноцінні обереги і як елементи культових обрядів. Таким чином, збереження традицій через музичні народні інструменти стає ключовим фактором. Вони не лише зберігають минуле, а й відзначають перехід від спадщини до сучасності, зберігаючи унікальність та розмаїття національної музичної культури.

Важливою характеристикою є також і вираження емоцій через музичні народні інструменти. Вони не лише відкривають двері до світу звуків, але й стають могутнім виразовим інструментарієм для вираження емоцій та настроїв у формуванні української музичної ідентичності. Музика, яка виникає з цих інструментів, стає не лише звуковим феноменом, але й справжнім катализатором емоційного з'єднання із душею та історією нації.

Національні музичні інструменти стають голосом, що переносить нас у час та простір української історії. Їхні звуки вражають глибокими почуттями, сприймаючи як минуле, так і сучасність. Колорит та теплота мелодій дозволяють відобразити не лише радість та веселий спів, але і виразити тугу чи сум, що супроводжували складні моменти української історії. Артисти та композитори, користуючись музичними народними інструментами, здатні трансформувати свої власні почуття та емоції в звукову мову, що розмовляє до серця кожного слухача. Від багатогранних переживань подій Козацької доби до емоційного віддзеркалення

сучасності, ці інструменти з'єднують покоління і надають музиці глибокий сенс емоційного з'єднання з історією та духом українського народу. Усі ці аспекти роблять музичні народні інструменти не лише носіями мелодій, але і важливими артефактами, які допомагають формувати і утримувати українську музичну ідентичність, розповідаючи унікальну історію та виражаючи неповторність емоційного ландшафту нації.

Проте варто згадати і про сучасність, адже музиканти вдаються до креативного використання традиційних інструментів в експериментальних жанрах. До прикладу, електронні версії бандури та інші модифікації дозволяють створювати унікальні композиції, які поєднують старе і нове. Так, у світлі сучасних тенденцій музичної творчості відзначається зростання інтересу до використання народних інструментів в різноманітних жанрах, що включають, але не обмежуються фольк-роком, етно-ф'южном та експериментальною музикою. Це не лише зберігає традиції минулого, але й відкриває двері до нових можливостей для творчості. Сучасні музиканти та композитори, використовуючи багатий спадок народних інструментів, переосмислюють їхню роль у сучасному музичному ландшафті. Фольк-рок проекти, наприклад, стають платформою для взаємодії традиційних звучань із сучасними музичними жанрами, що розширює аудиторію та привертає увагу до багатства української музичної спадщини. Етно-ф'южн проекти відображають бажання об'єднати різноманітні музичні традиції, створюючи унікальний звуковий простір, який відзначається глибокою національною ідентичністю. Ці спроби поєднати старе та нове в музичному вимірі сприяють не лише розширенню музичного лексикону, але й збагаченню уявлень про українську музичну ідентичність серед слухачів. Експериментальна музика, в свою чергу, дозволяє артистам досліджувати нові звукові можливості, використовуючи традиційні інструменти як прояв створення інноваційних звучань. Це не тільки викликає інтерес до української музичної культури в світовому значенні, але і сприяє формуванню уявлень про музичну ідентичність як живого та еволюційного явища. Таким чином, існуючі тенденції використання музичних народних інструментів в сучасних жанрах вкладають нову змістовність в формування української музичної ідентичності, дозволяючи традиціям інтегруватися у сучасне музичне середовище та знайти нові, креативні форми вираження.

Музичне виховання також виокремлюється в самостійну рису. Навчання гри на народних інструментах вирізняється як важливий елемент музичного виховання, сприяючи також і вихованню нового покоління музикантів. Цей процес не лише передає традиції минулого, але й створює умови для творення нового музичного досвіду, який принесе свій внесок у розвиток української музики в майбутньому. Гра на українських народних інструментах не лише розвиває музичні навички, але й сприяє вихованню культурної свідомості. Цей процес включає в себе вивчення не лише технічних аспектів гри на інструменті, але і глибокого розуміння культурних контекстів, в яких вони виникли. Учні, навчаючись грати на народних інструментах, освоюють не лише музичний репертуар, але й отримують можливість зануритися у багатий світ української культури. Граючи на цих інструментах, молоде покоління не лише переймає традиції своїх попередників, але і створює нові, сучасні інтерпретації. Це дозволяє музикантам виражати багатство української ідентичності через звук, створюючи нові шляхи для розвитку та збереження музичної спадщини. Такий підхід не лише сприяє розкриттю творчих здібностей учнів, але і забезпечує утримання та передачу української музичної ідентичності через покоління. Це важливий компонент формування не тільки музичного середовища, але і збереження та передачі історії та культури українського народу через унікальний звук народних інструментів.

У широкому спектрі українських музичних інструментів значне місце займають ідіофони та мембранофони, які вирізняються особливим механізмом вироблення звуку. Їхнє використання в українській музиці не тільки розширює звуковий арсенал, але і вносить унікальні відтінки у виразовість української музичної ідентичності. Серед ідіофонів виділяється, наприклад, литаври – металеві або дерев'яні диски, які дають звук при взаємодії між собою чи з іншими предметами. Їхня звучання відзначається яскравими, характерними дзвінкими тонами, які часто використовуються для створення ритмічних елементів у народних музичних композиціях. Мембранофони, до яких можна віднести тарілки, бубонці, барабани та інші, використовують мембрану або перетинку для створення звуку. Такі інструменти додають українській музиці динаміку та ритмічну складність. Барабани, наприклад, часто використовуються для підсилення та підкреслення ритму, що робить виконання музики енергійним та динамічним. Використання самозвучних ідіофонів та перетинкових мембранофонів українськими музикантами стає не лише способом розширення звукового спектру, але і збереженням давніх традицій. Ці інструменти, в поєднанні з іншими, доповнюють і збагачують український музичний лексикон, надаючи йому унікальність та неповторність.

Важливим є і постійно аналізований історичний контекст. Історіографія музичних інструментів в Україні має свої корені у давніх часах. З писемних джерел відомо, що існували різноманітні дерев'яні інструменти, такі як сопілка та трембіта, що використовувалися у весільних обрядах та релігійних обрядах. З погляду історичного ракурсу і справді українські музичні інструменти визначаються своєю давністю та автентичністю, роблячи їх одними з найстаровинніших у світі.

Підсумовуючи, стає очевидним, що музичні народні інструменти відіграють ключову роль у збереженні та розвитку надбань музичної культури. Важливо підкреслити, що розуміння значення цих інструментів є

необхідним для збереження культурної різноманітності та поглиблення національної самосвідомості. Саме через це важлива роль полягає в тому, щоб перетворити звуки минулого на емоційні зв'язки та враження сьогодення. Українські музичні інструменти стають не лише аудіовізуальними об'єктами, але й об'єднуючим матеріалом для багатьох людей, надихаючи глибше розуміння власної ідентичності.

Отже, висновки нашого дослідження підкреслюють, що музичні народні інструменти є невід'ємною частиною тканини української культури та мистецтва. Вони переживають час і віддзеркалюють душу нації, що є ключовим для її саморозуміння та утвердження у світі. Хоча українська музична культура і розвивалася під впливом європейської музичної культури, однак це не зруйнувало власну специфіку. Українське композиторське надбання також залишило зразки, якими можна пишатися і відомі всьому світу здобутки української камерно-інструментальної та симфонічної музики. Оркестри народних інструментів стали яскравим прикладом того, як можуть існувати музичні колективи в площині музичного мистецтва, не втрачаючи власної самобутності.

На сьогодні перелік українських народних музичних інструментів та засобів для створення різноманітних мелодій є великим і постійно поповнюється. Через зацікавленість майстрів, що виготовляють інструменти поступово з'являються нові модифікації та доповнення, що іноді ускладнюють наукові пошуки відродження втрачених і позабутих інструментів української музичної традиції і вносять плутанину (коли новостворений зразок видається за реконструкцію стародавнього). Проте опрацювання історичного шляху розвитку традиційних музичних інструментів зі складу українського народного оркестру дає змогу проявити і науково закріпити ознаки їх саме архетипового звучання та в подальшому класифікувати первісно-синкретичні риси. Класифікації української інструментальної музики можуть бути поділені як за стилем і своєю інтонаційною структурою, так і за соціально-побутовою характеристикою або за формою і функцією їх безпосереднього застосування у різних сферах народного побуту і в складі музичних колективів зокрема.

Джерела

1. Водяний Б. (1993). Народна інструментальна музика Західного Поділля: проблема еволюції традиційних форм музикування // Дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.03. – К., 1993. – 156 с.
2. Гуменюк А. (1967). Українські народні музичні інструменти / А. Гуменюк. – К.: Наукова думка, 241 с.
3. Легенський Ю. Г., Ареф'єва С. Ю. Етномистецькі традиції в моді та музиці як фактор формування національної ідентичності митця. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. пр. 2022. Вип. 42. С. 3-9.
4. Сідлецька, Т. Дослідження музичної культури Вінниччини: стан, тенденції, перспективи [Текст] / Т. Сідлецька // Fine Art and Culture Studies. – 2022. – № 6. С. 35-40.
5. Сідлецька Т. Кобза і бандура в Україні: минуле і сучасність // Кобзарство в контексті становлення української професійної музичної культури: Зб.
6. Сідлецька Т. І. Культурно-історична еволюція українського оркестру народних інструментів [Текст]: монографія / Т. І. Сідлецька. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 184 с.
7. Трофимчук О. Темброва еволюція в українській народнооркестровій музиці. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2010. С. 184-185.

Токарчук Дар'я Михайлівна

ORCID: 0000-0003-4871-2122

Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна

УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

У статті розкрито поняття, сутність та основні характеристики проєкту. Надається визначення поняттю «проєктний менеджмент» та особливості застосування проєктного менеджменту у публічному адмініструванні. Обґрунтовується необхідність використання проєктного менеджменту в Україні в умовах війни та кризи. Ключові слова: проєкт, органи публічного управління, проєктний менеджмент, управління проєктом.

Постановка проблеми. Сьогодення щодня ставить нам нові виклики і для подальшої ефективної роботи органів публічного адміністрування потребує створення принципово нових ефективних систем управління розвитком держави, регіонів, міст та сфер господарства. Однією з найбільш прогресивних та актуальних в наш час управлінських технологій, що динамічно розвивається – є проєктний менеджмент (англ. project management). Даний підхід активно і досить успішно використовується в приватному бізнесі, ІТ компаніях тощо. Варто пам'ятати, що недостатньо просто розробляти нові проєкти чи програми, необхідно також забезпечити їх результативність та своєчасне виконання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові дослідження, що стосуються теми публічного адміністрування та присвячені актуалізації проєктного менеджменту як інструменту удосконалення державного управління стали популярними в наш час. Насамперед, йдеться про дослідницькі розробки таких учених, як Т. Безверхнюк, Д. Кульчицька, І. Кульчицький, П. Мартін, Н. Парасюк, О. Оболенський, Н. Гавкалова, Т. Козаченко, В. Мартиненко, Н. Обушна, О. Зотов, О. Кавтиш тощо. Однак масштаб вивчення